

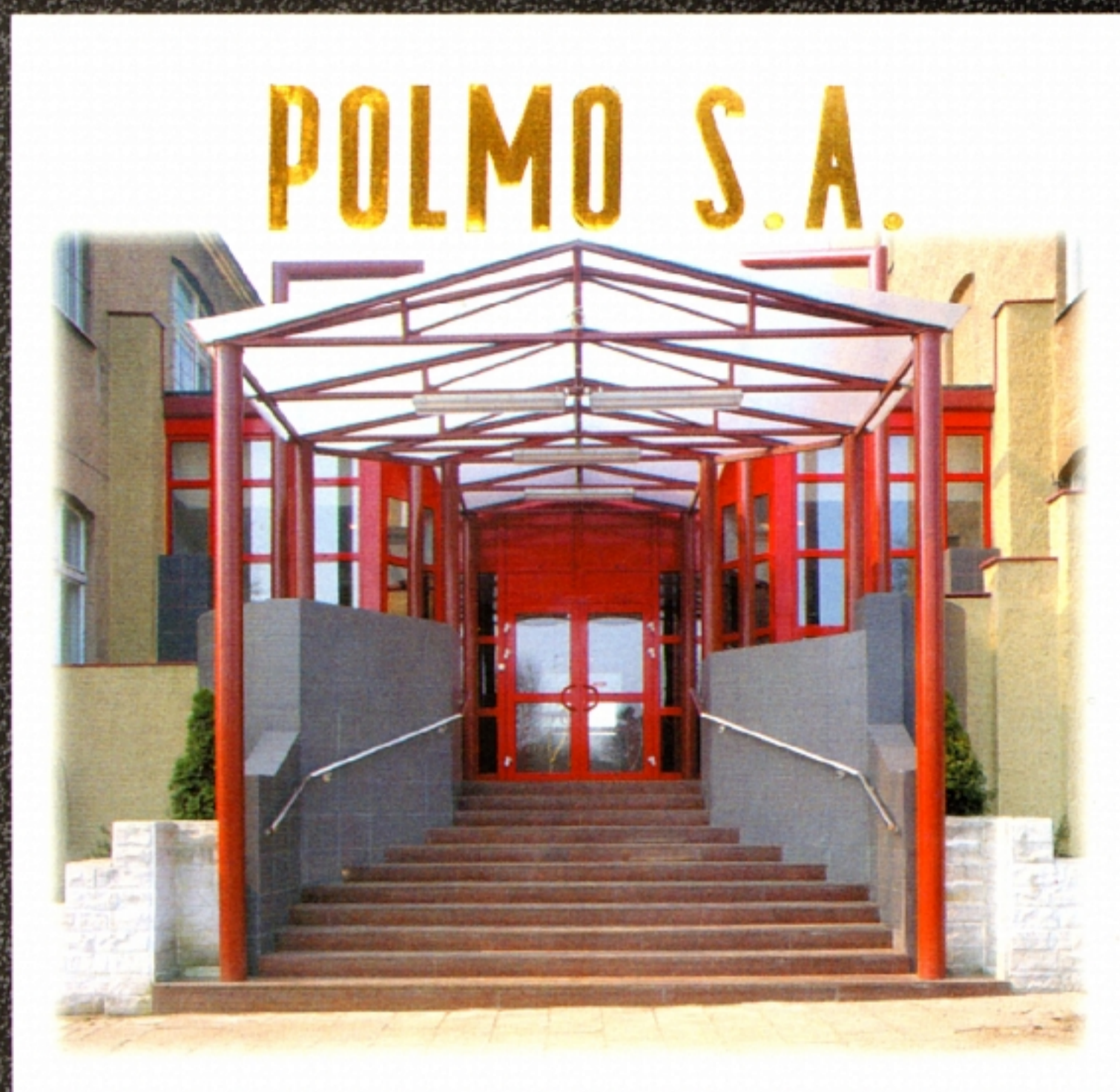
1896 r.

Budynek ówczesnej Fabryki Stoewer'a.
Po przebudowie siedziba FMS "POLMO" S.A.

FABRYKA MECHANIZMÓW SAMOCHODOWYCH

50 lat

„POLMO” S.A.

Fabryka Mechanizmów Samochodowych „POLMO” S.A. jest najdłużej działającym na Pomorzu Zachodnim zakładem przemysłu metalowego.

Historia firmy, obchodzącej w 1996 roku jubileusz 50-lecia, sięga czerwca 1946 roku, kiedy na ziemiach odzyskanych pod egidą zakładów ciągnikowych „URSUS” utworzono Państwowy Zakład Przemysłu Motoryzacyjnego.

Pierwszymi produktami tego zakładu były części zamienne do samochodów i ciągników.

W latach 1950-55 Zakład dwukrotnie zmieniał swą nazwę - najpierw na Fabrykę Okuć i Sprzętów Metalowych Zakład Nr 13, a następnie na Szczecińską Wytwórnę Sprzętów Metalowych - co odpowiadało ówczesnemu profilowi produkcji.

Factory Of Car Mechanisms „POLMO” Co. is the longest - running institution of metal industry in north - west Poland.

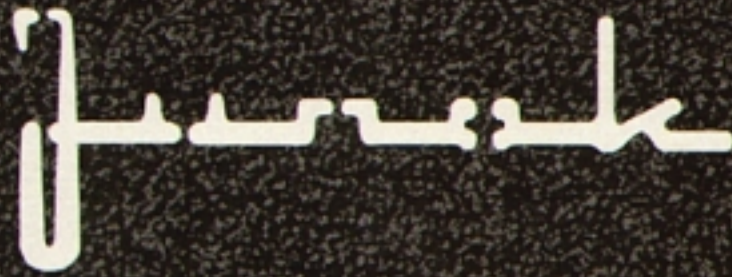
The history of the company, which celebrates its 50th anniversary in 1996, goes back to June 1946, when on regained territories a government owned automobile industry under the management of the tractor concern „URSUS” was established.

The first products were spare parts of automobiles and agrimotors.

In the years 1950 - 55 the company name changed twice. At first it was called Metal Fittings and Equipment Factory NR. 13 and then Szczecin Metal Equipment Manufacturing Company - which was suitable to the production profile of those days.

1946 ROK

W 1955 roku zmianie uległ podstawowy profil produkcji - Fabryka wkroczyła w erę jednośladow. Rozpoczęto produkcję motocykla "JUNAK" - model M 07, M 10 oraz przyczep trójkołowych.

Zmianie uległa także nazwa Zakładu, na Szczecińska Fabryka Motocykli.

Epokę najpopularniejszego polskiego motocykla "JUNAK" kończy prototyp kolejnego ciężkiego motocykla rodzimej konstrukcji - "ISKRA" M 14.

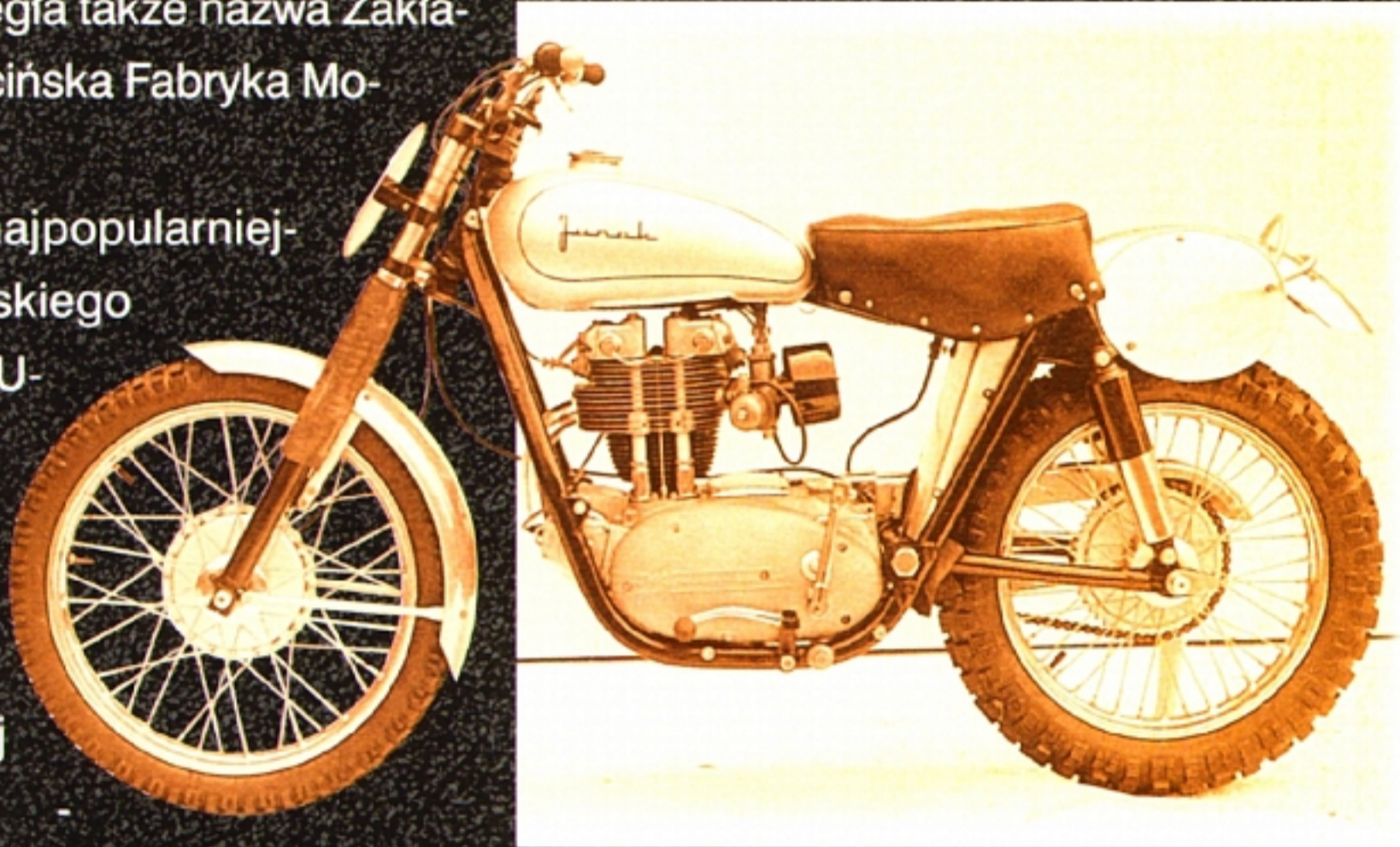
Popularność "Junaka" i jego nowatorska na ówczesne czasy konstrukcja sprawdzała się także w trudnych warunkach - "Junak" wygrywał Motokrosowe Mistrzostwa Świata na szczecińskim torze motokrosowym, a w roku 1962 zdobył Rajdowe Mistrzostwo Świata w Garmisch-Partenkirchen wśród ekip fabrycznych.

In 1955 the basic production profile was changed. The factory entered an era of one track vehicles. The production of motorcycle "JUNAK" models M 07, M 10 and three - wheel side-cars began.

The name of the factory was also changed to Szczecin Motorcycle Factory.

The period of the very popular Polish motorcycle "JUNAK" ends with a prototype of a following indigenous, heavy construction "ISKRA" M 14.

The popularity of "JUNAK" and its innovative for those days construction has proved correct also in tough conditions - "JUNAK" kept winning the Motocross World Championship at Szczecin Motocross Track and in the 1962 Rally World Championship in Garmisch - Partenkirchen among other factory teams.

1955-64

„POLMO” S.A.

Na początku lat sześćdziesiątych wykonanych zostało 20 egzemplarzy pojazdu o nazwie „SMYK” - prototypu współczesnych samochodów małolitrażowych.

Konstrukcja oparta na podzespołach „Junaka” wyróżniała się jedynymi drzwiami umieszczonymi z przodu pojazdu i uchylanymi ku dołowi.

Ciekawostką techniczną było także rozwiązanie zastosowane w skrzyni biegów „SMYKa” - samochód posiadał cztery biegi do przodu i cztery wsteczne.

At the beginning of the 60s 20 pcs. of vehicles of the name „SMYK” were produced - a prototype of present low capacity automobiles.

The construction is based on sub-assemblies of „JUNAK”, distinguished by only one door placed in front and opening half - down.

The solution used in the „SMYK” gear - box was also a technical curiosity - the automobile had four forward and four reverse gears.

LAATA

Fabryka w latach 1971-83 wydawała również własną gazetę
" Głos POLMO "
opisującą najważniejsze wydarzenia z życia Zakładu

In the years 1971 - 73 the factory edited its own newspaper
" Głos POLMO "
describing the most important events of the factory life.

GŁOS POLMO

Lipcowe refleksje

W ciepłą lipcową noc dwudziestego pierwszego, wraz z wybiciem północy minęła dwudziesta siódma rocznica istnienia naszej Ludowej Ojczyzny.

Zbiega się ona ze srebrnym jubileuszem naszego zakładu. Jest to więc chwila niezwykła, sprzyjająca

spojrzeniu wstecz i dokonaniu podsumowania wykonanych zadań.

Przebyta przez nas droga, mimo trudu i znoju i niejednokrotnych wyrzeczeń musi jednak budzić radość i dumę z posiadanego dorobku i dobrze spełnionego obowiązku. Jest także w chwili obecnej momentem pozwalającym na jaśniejsze spojrzenie w przyszłość.

Dokonana odnowa naszego życia społecznego, politycznego i gospodarczego, pozwalają spokojnie oczekiwać VI Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, gdzie wytyczone będą dalsze kierunki rozwoju naszej Ojczyzny. Kierunki gwarantujące prawdziwy proces budowy socjalistycznego państwa.

Partia i Rząd, i my wszyscy chcemy budować wspólnie naszą przyszłość. Chcemy lepiej zaspokajać potrzeby nasze i naszych następców. Chcemy udoskonalić mechanizm naszej gospodarki. Chcemy także by dynamizm i prężność cji towarzyszyła prężność nowoczesnej myśli technicznej i naukowej.

Na apel towarzysza Gierka — „Pomóżcie” — cały kraj odpowiedział czynem. Pomagamy i my w swej części. Wyprodukowaliśmy milionowego walu napędowego i półmilionowego mechanizmu kierowniczego i wykonaniem teraźniejszego i przyszłego roku. I pomagać będziemy nadal przez jeszcze większą aktywność i solidarność działania, wpływając z naszego pełnego zaangażowania się po stronie ideałów patriotyzmu i socjalistycznej siły postępu społecznego.

Niech nas

ILANS PÓŁROCZA

A SAMORZĄDU ROBOTNICZEGO FMS „POLMO” SZCZECIN, LIPIEC 1971 R.

na być z takiej załogi i dlatego dziś, elne zaangażowanie, przy wykonaniu i wszystkich innych wskazaniach, ustalając, mistrzom i kierownikom i ekonomistom oraz całej załogę.

nie możliwa. Bo nie kto inny jak gospodarka narządziowa musi zabezpieczyć produkcję w całym szeregu różnorodnych pomocach i skomplikowanych nie kto inny jak odpowiedzialny w ciągłym ruchu. Każda technika utrzymują maszyn w żywym organizmie. Tym samym jest potrzebna, bo nie planu bez odpowiedzialnego zabezpieczenia w surowych i materiałach, odpowiednio zorganizowanej technologii, w organizacji transportu i magazynowych.

Wszystkie zainteresowane Komitet Zakładowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Samorząd Robotniczy, Socjalistyczny Zakładowy Związek Zawodowy „POLMO” wszystkim pracownikom i ich rodzinom w dniu 22 Lipca 1971 roku, z okazji Święta 22 Lipca, życząc im powodzenia w pracy społecznej, oraz w życiu osobistym.

cy w fabryce, co powoduje wyciać jeszcze niedoskonałość organizacji i zarządzania oraz nadmierne koszty produkcji. Tych spraw w fabryce jest jeszcze wyciać za dużo i w tym kierunku winien iść wysiłek całej załogi do kierownictwa fabryki i kierownictwa zakładu, które należy doskonalić i w dalszym ciągu porządkować to:

— gospodarka zapasowa: Trudno sobie wyobrazić rytmiczną produkcję i sprzedaż bez odpowiedniego zabezpieczenia materiałów. Stan dotychczasowy w tym zakresie jest niezadowalający co wyraża się w częstych postojach na produkcji ze względu na brak materiałów, a z drugiej strony w magazynach gromadzą się zapasy nadmierne i zbędne powodując wysokie koszty kredytowe i magazynowania.

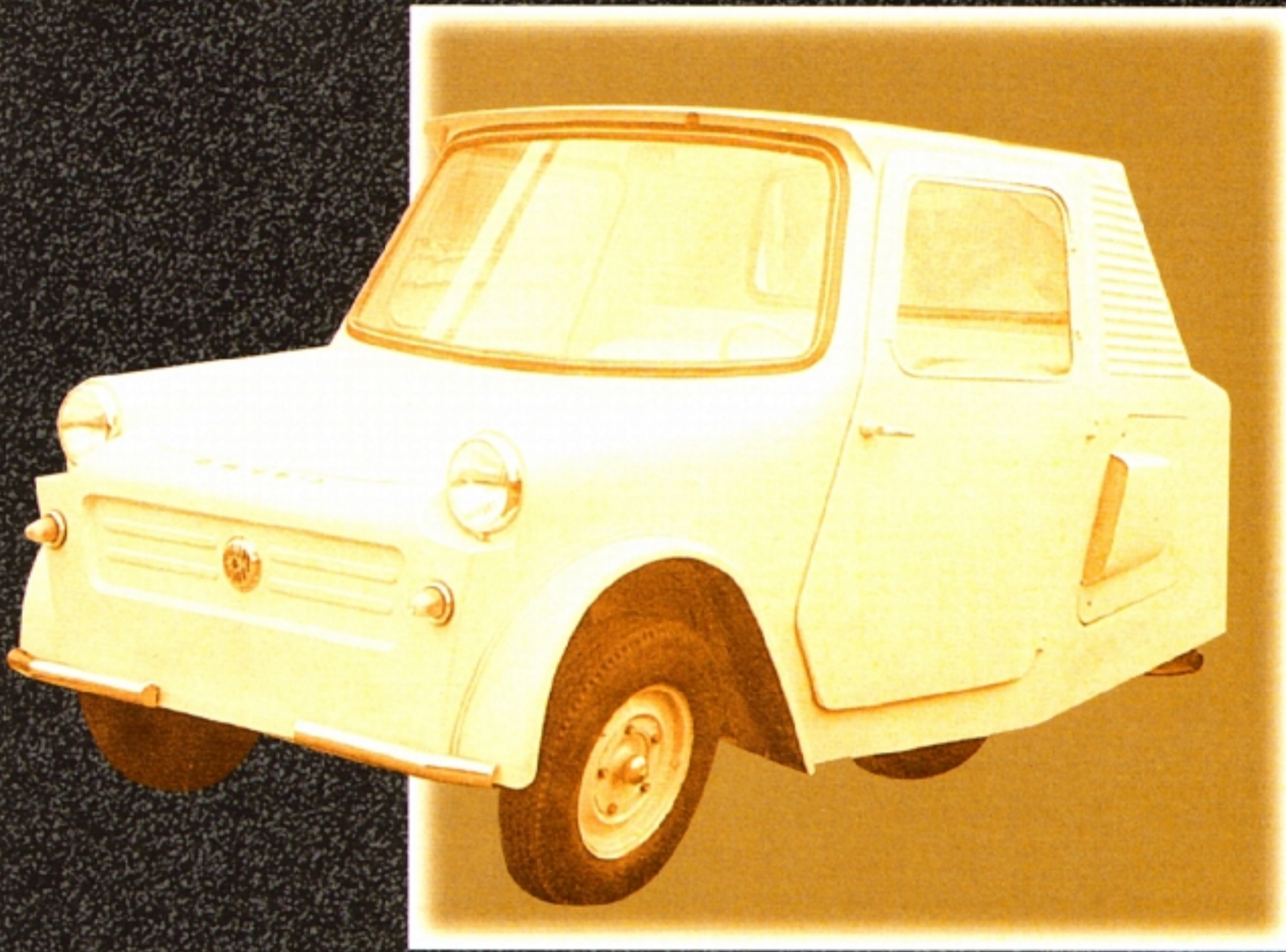
— rytmika produkcji: Dostarczenie rytmiki produkcji i sprzedaży uzależniona jest od wielu czynników, a w szczególności odpowiedniego zabezpieczenia materiałów, narzędzi i pomocy warsztatowych, sprawnych maszyn i urządzeń oraz właściwości organizacyjnych w samej produkcji. Wszystkie zainteresowane

W pracach nad przygotowaniem programu usprawnienia działalności techniczno-ekonomicznej na II półroczu 1971-1972 należało do planu większym niż dotychczas stopniem zwrócić uwagę na odcinanie kosztów produkcji. Podjęto decyzje kierownictwa Plenum, a określające politykę rozwoju potrzeb społecznych w postaci przyspieszenia wzrostu pła realnych, budownictwa mieszkaniowego i realizowania etapami programu socjalnego — zmiany dotychczasowego układu planowania i gospodarki krajowej. Oznacza to bowiem, że efektywniejszy musi pracować każdy zakład produkcyjny, a przydzielone środki do realizacji z pełną odpowiedzialnością i datkowane.

Na bazie tych samych podzespołów Fabryczne Biuro Konstrukcyjne wykonało także prototyp trójkołowego pojazdu o nazwie „GRYFIA”.

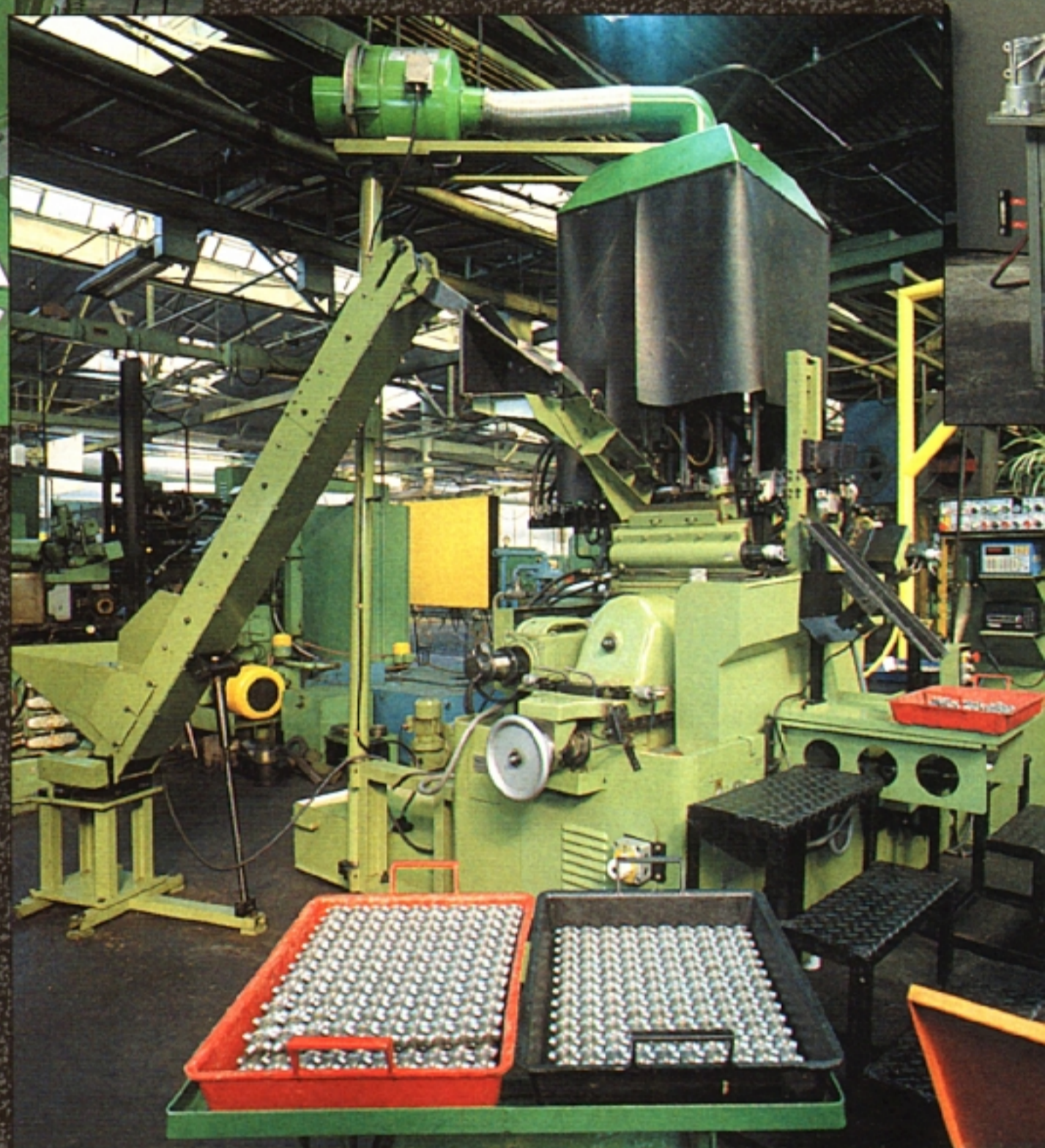
On the basis of the same sub-assemblies the factory design office also made a prototype of a three-wheel vehicle called „GRYFIA”.

60-ty

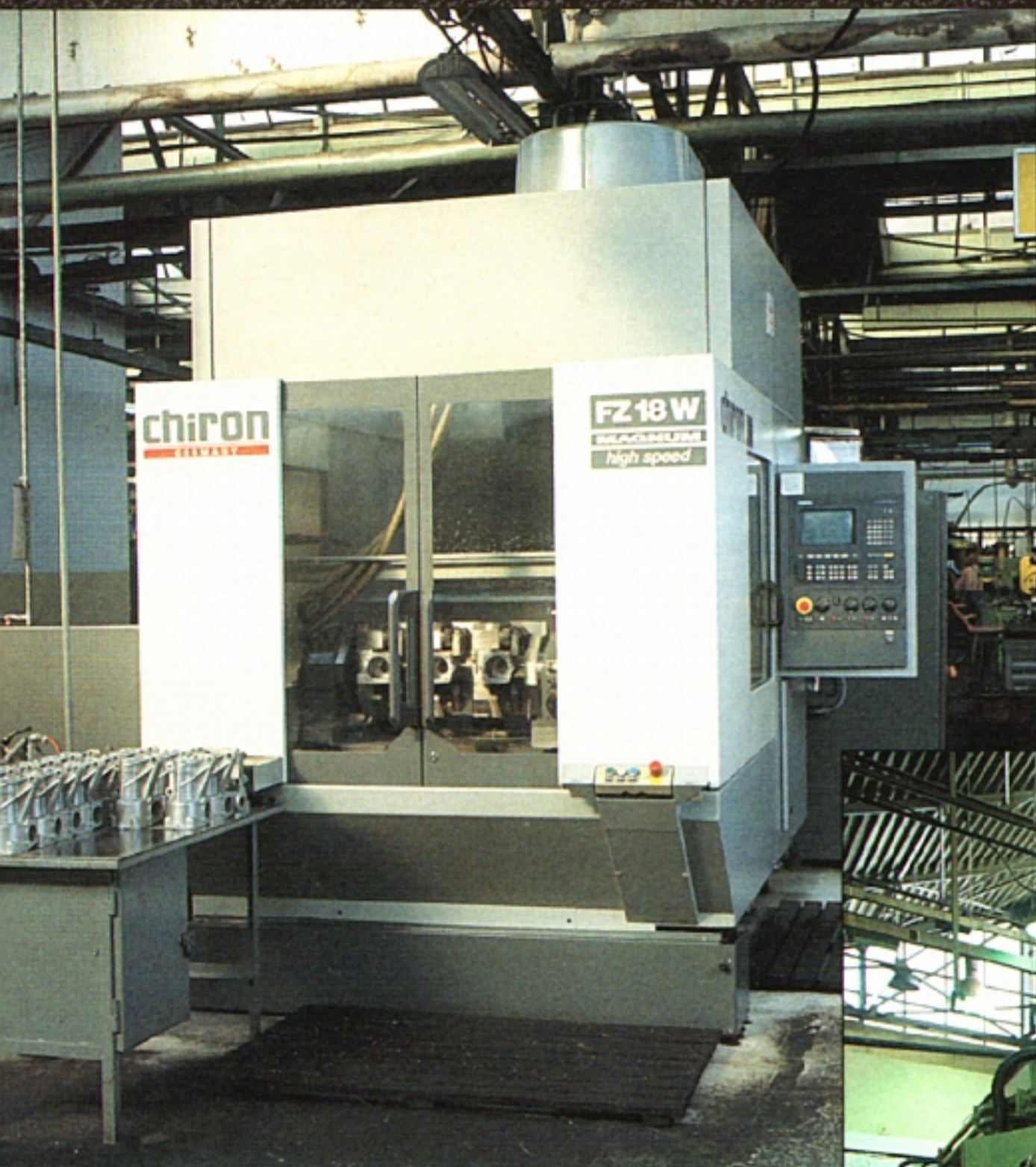
POLMO S.A.

W 1964r. uruchomiono produkcję wałów napędowych, co zapoczątkowało przyjęty później podstawowy kierunek działalności firmy. **W roku 1967 Zakład przyjął nazwę Fabryka Mechanizmów Samochodowych "POLMO"**. Na przestrzeni kilkudziesięciu lat Fabryka ustabilizowała swój profil produkcji. Zaczęła specjalizować się w produkcji wałków kierowniczych, wałów napędowych i układów kierowniczych do wszystkich typów samochodów produkcji krajowej.

W latach 1974-76 na bazie licencji ZF uruchomiona została nowa produkcja - przekładni kierowniczych ze wspomaganiem do samochodów ciężarowych. Na początku lat siedemdziesiątych rozpoczęto produkcję wałków kierowniczych, a w roku 1992 nastąpiło uruchomienie produkcji dźwigni zmiany biegów.

In 1964 drive shaft production was started, which initiated the later taken course of activities in the company. In 1967 the company has taken the name of **Factory Of Car Mechanisms "POLMO" Co.** During the last decades the factory has stabilized its production profile. It started to specialize in production of steering shafts, drive shafts and steering gears for all types of automobiles made in the country.

Between the years of 1974 -76 on the basis of ZF license a new production of steering gears with truck supporting was started. At the beginning of the 70s drive shaft production was started and in 1992 was followed by production of gear changing levers.

Z dniem 1. Marca 1993 roku w wyniku uryn-
kowania gospodarki narodowej Fabryka
przekształcona została z Przedsiębiorstwa
Państwowego w Spółkę Skarbu Państwa.

W ramach jej restrukturyzacji powstały spółki:

- Odlewnia Metali "POLMO" Spółka z o.o.
w Stargardzie Szczecińskim;
- Zakład Usług Transportowo - Spedycyjnych
"TRANS-POLMO" Spółka z o.o. w Szczecinie;
- Zakład Produkcji i Regeneracji Narzędzi
"POLMO" Spółka z o.o. w Szczecinie;
- MOTO-HANDEL "POLMO" Spółka z o.o.
w Szczecinie;
- MODEH-POLMO Spółka z o.o. w Szczecinie.

Zgodnie z realizacją Programu Powszechnej
Prywatyzacji dnia 12 września 1995 roku. Skarb
Państwa wniósł akcje Spółki do NFI. Proces ten nie
wpłynął na zmianę profilu produkcji. Nadal działa
ona jako kooperant zakładów finalnych w zakresie
komponentów samochodowych.

Obecnie przedsiębiorstwo nosi nazwę **Fabryka
Mechanizmów Samochodowych "POLMO" S.A.**

From the March 1st 1993, when market
forces were employed, the factory was
converted to a government owned joint -
stock company.

Within its restructuring the following limited lia-
bility companies came into existence:

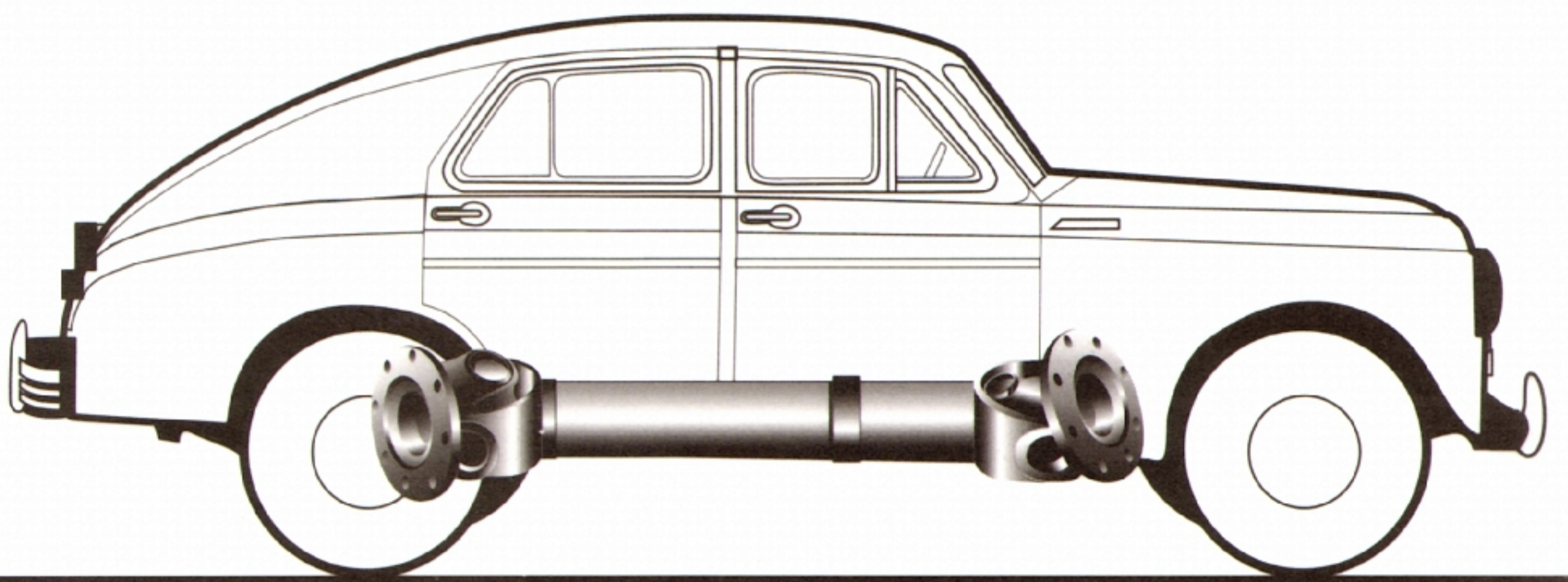
- The Metal Foundry "POLMO" Ltd. company
in Stargard Szczeciński;
- Transport - Forwarding Service Center
"TRANS - POLMO" Ltd. company Szczecin.
- Tools Production and Regeneration Factory
"POLMO" Ltd. company Szczecin;
- MOTO - HANDEL "POLMO" Ltd. company Szczecin;
- MODEH - POLMO Ltd. company Szczecin.

According to the general privatization program
from September 12, 1995, the company share was
brought to National Investment Fund. This process
did not effect the changes of production profile. It
works further as a cooperation of institutions in a
range of automobile components.

At present the undertaking called **Factory Of
Car Mechanisms "POLMO" Co.**

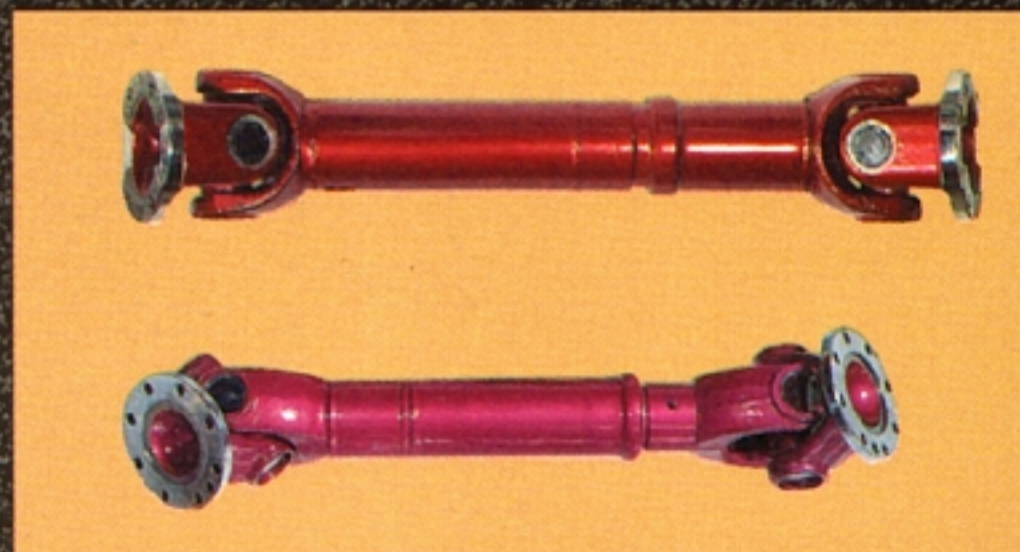
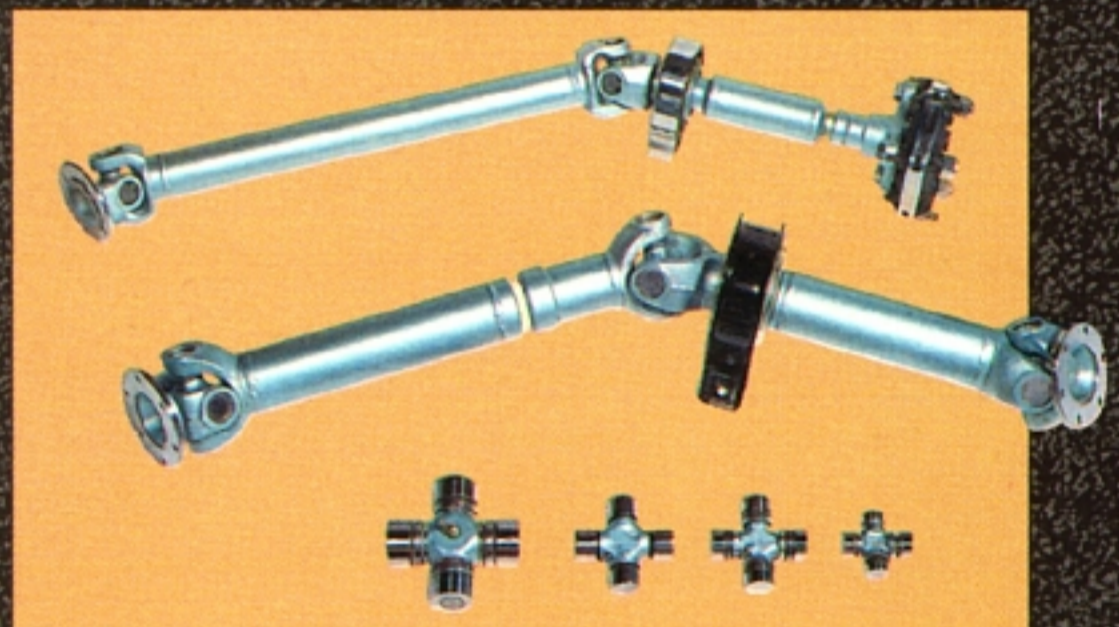
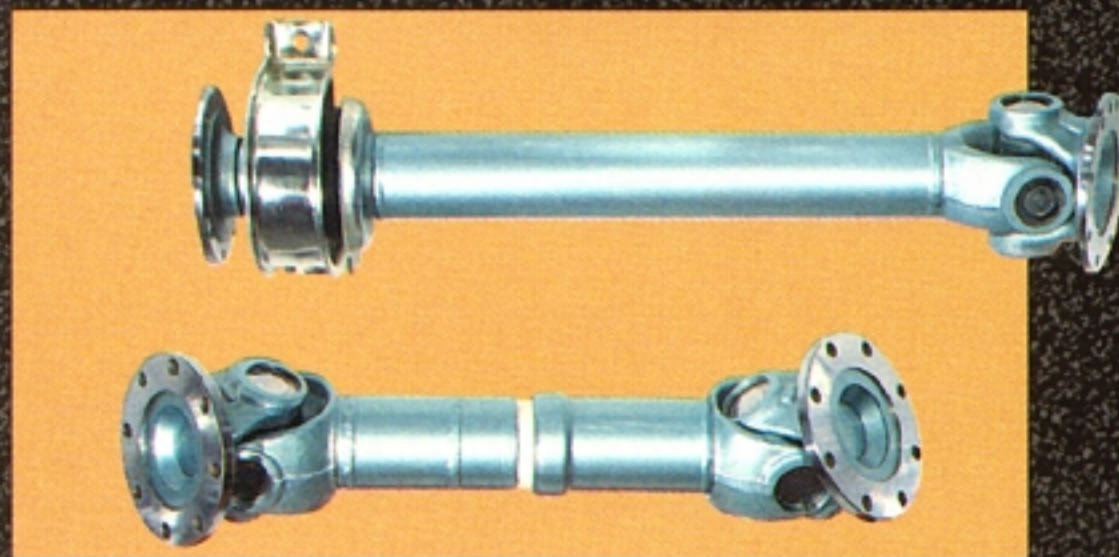
1993 ROK

W ały napędowe typu Cardana o zdolności przenoszenia momentu obrotowego od 400 Nm do 15000 Nm do wszystkich samochodów produkcji polskiej oraz do wszelkich innych maszyn i urządzeń stacjonarnych i samojezdnych, w których wymagane jest przeniesienie napędu w przestrzeni.

C ardan type drive shafts with the ability of radial moment transmission from 400 Nm to 15000 Nm for all types of Polish automobile products and all other stationary installations and self running machines, where it is required to transmit the drive.

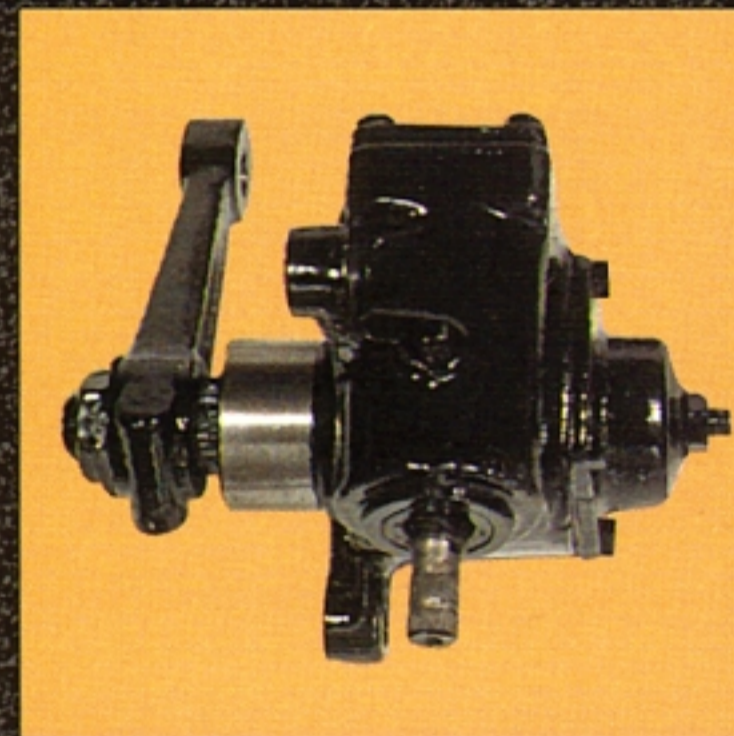
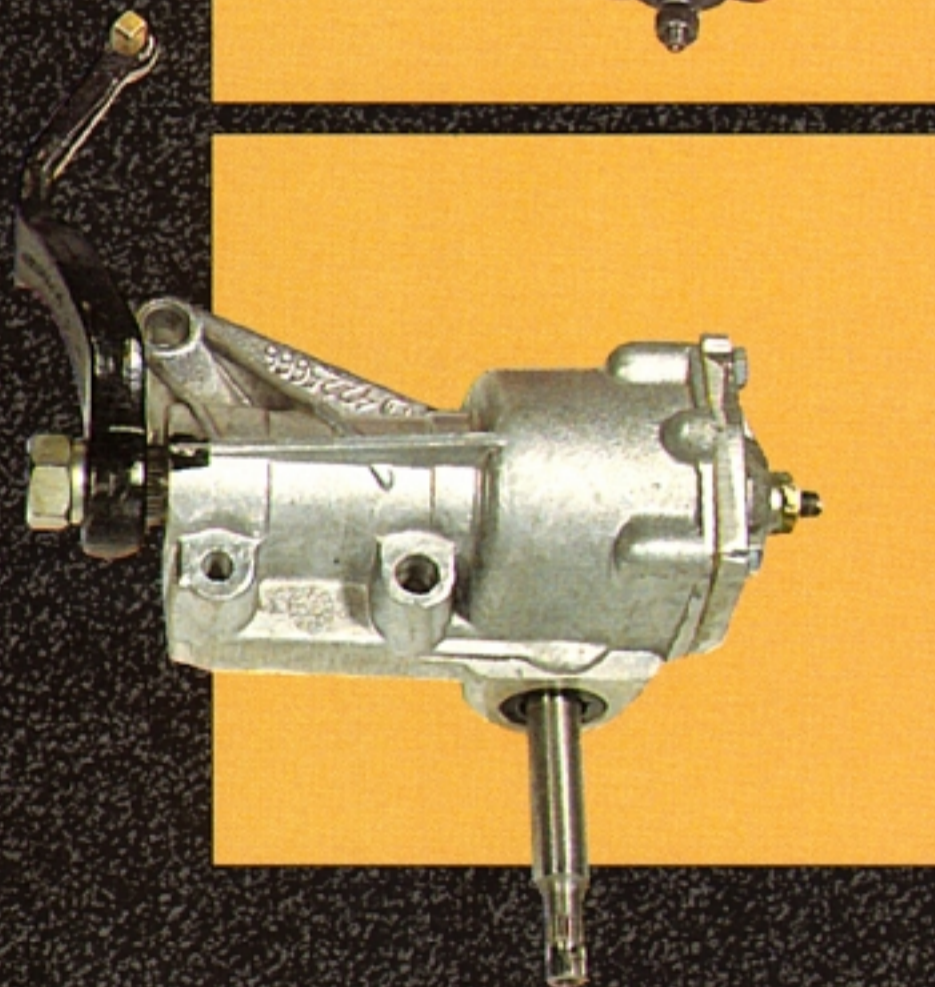
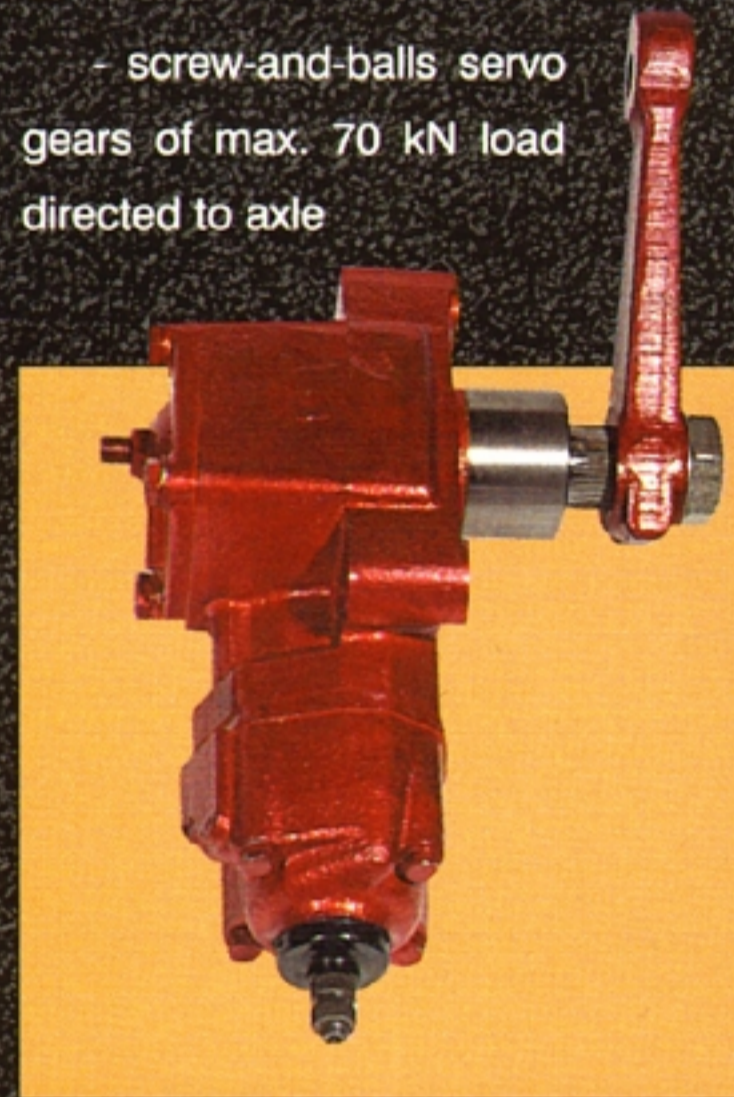
POLMO S.A.

Przekładnie kierownicze do samochodów produkcji polskiej oraz do wszystkich innych maszyn i pojazdów, w których wymagane jest sterowanie osiami kierowanymi, w tym:

Polish product automobile steering gear and for all other machines and vehicles, where control over steering axle is required, such as:

- przekładnie śrubowo-kulkowe ze wspomaganiem o nacisku na oś kierowaną do 70 kN.

- screw-and-balls servo gears of max. 70 kN load directed to axle

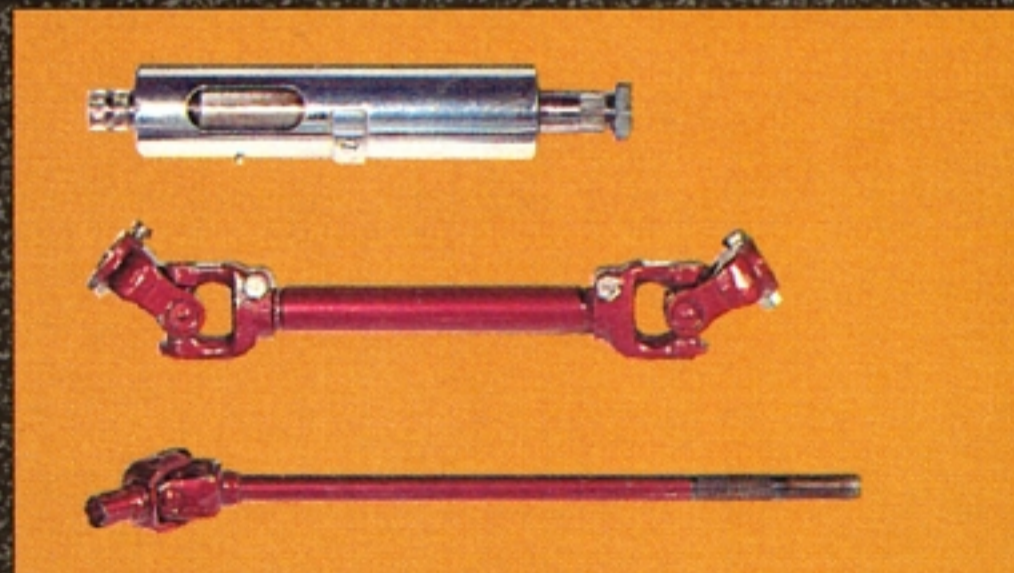
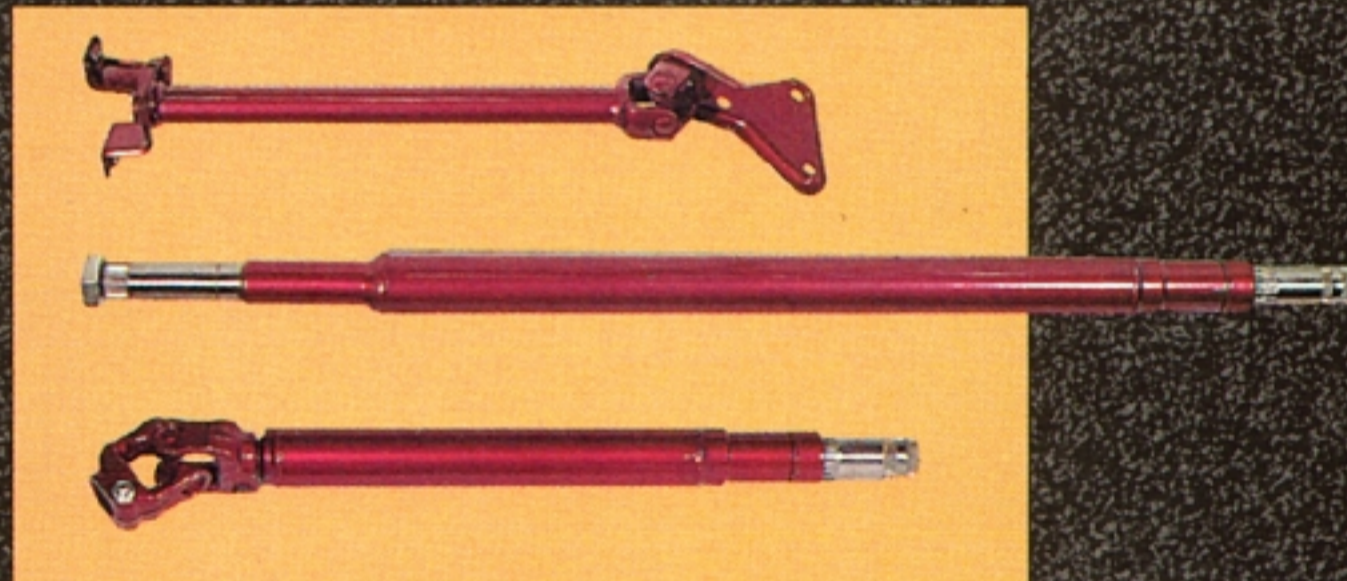
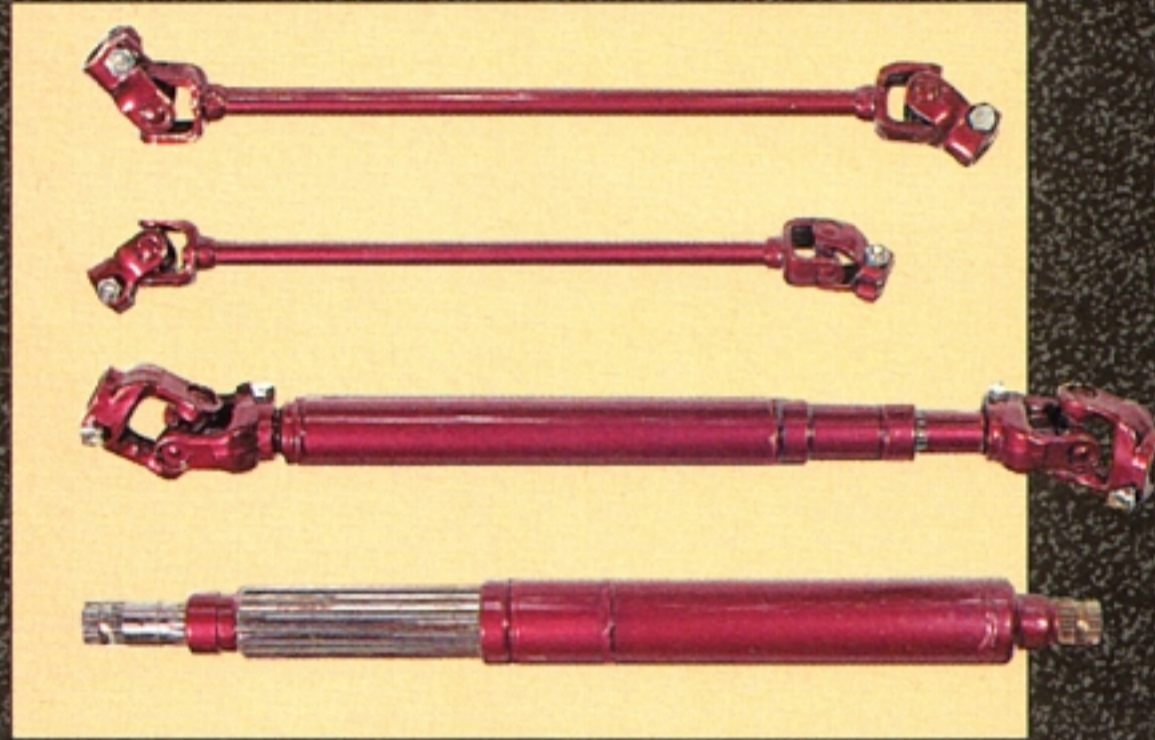

- przekładnie globoidalne o nacisku na oś kierowaną do 11 kN.

- globoidal gear of max. 11 kN load directed to axle

Wałki kierownicze do samochodów produkcji polskiej oraz wszelkich innych maszyn i pojazdów, w których wymagane jest sterowanie osiami kierowanymi.

Steering shafts for Polish produced automobiles and all other machines and vehicles, where control over steering axle is required.

„POLMO” S.A.

Ustabilizowany profil produkcji pozwolił Fabryce na stanie się poważnym i jedynym tego rodzaju partnerem przemysłu motoryzacyjnego i maszynowego w Polsce.

W swojej produkcji FMS „POLMO” S.A. stosuje wysoko wydajne specjalistyczne urządzenia i maszyny czołowych firm niemieckich, szwajcarskich, włoskich i polskich.

Spółka dysponuje własnym zapleczem konstrukcyjno-badawczym i technologicznym, które zajmuje się zastosowaniem nowoczesnych technik wytwarzania w bieżącej produkcji i nowych uruchomieniach.

FMS „POLMO” S.A. wdraża System Zapewnienia Jakości oparty na modelu ISO 9001.

Zatrudnia ponad 1 000 osób, pracowników wysoko wykwalifikowanych o różnych specjalnościach.

POLMO S.A. prowadzi usługi w zakresie obróbki mechanicznej, regenerowania wałów napędowych i przekładni kierowniczych.

Na życzenie klienta FMS „POLMO” S.A. wykonuje podzespoły wałów napędowych w różnych złożeniach na bazie produkowanych części, np. przeguby krzyżakowe.

Ponadto posiadany park maszynowy umożliwia produkcję różnych innych elementów na zlecenie klienta.

Stabilized production profile allowed the company to be a strong and unique partner of automobile and machinery industry in Poland.

In its own production Factory Of Car Mechanisms „POLMO” Co. uses high effective specialist installation and machines of leading German, Swiss, Italian and Polish firms.

The company has its own design and research office which works on application of modern technology for running and starting productions.

FCM „POLMO” Co. initiates the quality assurance system based on ISO 9001 model.

It employs 1100 workers of high qualifications of different specialties.

Factory Of Car Mechanisms „POLMO” Co. carries out service in a capacity of mechanical working, regenerating gearing shafts and steering gears. If a client should wish so, The FCM „POLMO” Co. produces sub-assemble drive shafts in several compositions on the base of produced parts, for example trestle joints.

Beyond that the existing machinery park enables production of different, other elements on customers wish.

1996 rok

Fabryka Mechanizmów Samochodowych „POLMO” S.A.

Al. Wojska Polskiego 186, 71-347 Szczecin, tel. (+4891) 760-01, tlx: 0425324, fax: (+4891) 877-221

Służba Marketingu 875-878, Służba Gospodarki Materialowej 875-847

KIERUNKI EKSPORTU

U.S.A

Ferrostaal, Rockwell

SZCZECIN

NIEMCY
IFA

WARSZAWA

DAEWOO-FSO MOTOR
Sp. z o.o.

○ **WROCŁAW**

ZS. JELCZ S.A. Zasada GROUP
JELCZ Laskowice

○ **NYSA**

DAEWOO-FSO Motor Sp. z o.o.

○ **LUBLIN**

DAEWOO MOTOR POLSKA
Sp. z o.o.

○

STARACHOWICE
ZS. STAR S.A.

○ **BIELSKO-BIAŁA**
FIAT AUTO POLAND S.A.

AUTOSAN S.A.
Zasada GROUP

○ **SANOK**

WĘGRY
Ikarus

